

Beantwoording Stichting de Houtberg

Het Natura 2000 gebied en de directe omgeving liggen grotendeels binnen de gemeente Goirle. De gemeente Goirle heeft in 2016 een landschapsbeleidsplan laten uitwerken voor een groot deel van dit gebied. Wij herkennen weinig terug van dit plan in deze visie. Feitelijk zou dit een vervolg moeten zijn van dat landschapsbeleidsplan.

- Hoe is dit landschapsbeleidsplan ingepast in deze visie?
- En hoe is de relatie met de vastgestelde omgevingsvisie van de gemeente Goirle?

Antwoord:

De “Visie Regte Heide & Riels Laag” sluit in grote lijnen aan bij de Omgevingsvisie Goirle en op enkele punten niet. Het college heeft desondanks besloten om met de visie in te stemmen. De wettelijke opgaven, die ten grondslag liggen aan de gebiedsvisie, bieden namelijk weinig tot geen ruimte om anders te kunnen kiezen en/of besluiten. Het Rijk is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. En moet ervoor zorgen dat Nederland voldoet aan de Europese afspraken. De provincie is verantwoordelijk voor natuurherstel en structurele vermindering van de stikstofuitstoot en -neerslag in de provincie. Gemeenten moeten een doorvertaling maken in hun eigen omgevingsbeleid. Door de visie als bouwsteen in te brengen bij de actualisatie van de Omgevingsvisie, waar op dit moment aan wordt gewerkt, brengen we beide documenten volledig in overeenstemming. Het Landschapsbeleidsplan is input geweest voor de Omgevingsvisie Goirle.

Blad 4

Hier wordt verwezen naar de bijlagen waaronder “de kaartenatlas ter onderbouwing van de visie.” Deze kaartenatlas zie ik in de bijlagen van het document niet terug.

- Zouden wij deze mogen ontvangen?

Zie bijlage bij beantwoording van deze vragen.

“Tijdens de visiefase hebben 44 agrariërs deelgenomen aan zogenaamde keukentafelgesprekken. De uitkomst van deze gesprekken is vertrouwelijk, maar de rode draad is wel gedeeld.”

Hierdoor is het onduidelijk of er draagvlak is voor het absoluut noodzakelijke natuurherstel bij deze, wel zeer selecte groep. Het betreft tevens de leefomgeving van alle inwoners van de betrokken gemeenten.

- Wat is de reden om de input uit deze gesprekken niet op te nemen in deze rapportage?
- Dit kan toch ook geanonimiseerd?

Antwoord:

De rapportage van de keukentafelgesprekken is niet eerder gepubliceerd in verband met vertrouwelijkheid en privacy van de onderzoekers en de geïnterviewden. De gesprekken zijn uitgevoerd door ZLTO of Arvalis en de rapportage is opgesteld door Royal HaskoningDHV. In het gebied zijn 130 agrarische bedrijven gevestigd volgens de KvK waarvan 90 actief. Om tot de rapportage te komen zijn 44 agrariërs gesproken. De inhoud van de rapportage wordt gebruikt als startpunt voor gesprekken in kader van het gebiedsproces.

Blad 18

“Het betreft een gebied met historische waardevolle elementen die we willen versterken en behouden zoals het Schijnvliegveld de Kiek, het Bels Lijntje (oude spoorlijn en nu fietspad), de landgoederen, de grafheuvels, de herkenbare historische verkaveling en smokkelroutes richting België. We mogen trots zijn op deze cultuurhistorische waarden, maar moeten er ook

zuinig op zijn. Bovendien kunnen ze een belangrijke inspiratiebron zijn voor nieuwe ingrepen in het gebied.”

Niet alle historisch waardevolle elementen zijn even zwaarwegend. Voor de latere besluitvorming zou het goed zijn om hierin prioriteiten aan te geven.

- Zijn er prioriteiten aan te geven?

Antwoord:

Op dit moment is zijn nog geen prioriteiten aangegeven. De in de visie genoemde elementen zijn in beeld en hebben prioriteit.

Het schijnvliegveld De Kiek lag volledig aan de zuidoostzijde van de Oude Tilburgsebaan. Het terrein is nu in gebruik bij Defensie en volledig afgescheiden middels 2 meter hoog hekwerk.

- Gaat Defensie hier weg of gaan ze het openstellen?

- Zo ja, wat wordt dan de nieuwe bestemming van dit terrein?

- Zo nee, wat wordt er dan behouden?

Antwoord:

Defensie gaat hier niet weg. Met het schijnvliegveld wordt bedoeld de herdenkingsplaats en het uitzichtpunt. Deze blijven behouden.

Blad 19

De omgevingsvisie van Goirle laat ambities en opgaven zien voor een beleefbaar platteland, wonen, kwaliteit van de leefomgeving, het versterken van het historische landschap en zonering van de recreatie.

De betrokken gemeentes Goirle, Tilburg, Alphen-Chaam en Baarle-Nassau onderschrijven alle vier (in hun omgevingsvisies) de recreatieve waarde en potentie van het gebied. Niet alleen de aanwezige natuur, maar ook door de aanwezige recreatieve voorzieningen, levendige kernen, cultuurhistorische waarden en landschappelijke diversiteit.”

Wij kunnen de omgevingsvisie van Alphen niet vinden

- Zouden wij deze kunnen ontvangen?

Antwoord:

De omgevingsvisie van Alphen is nog niet vastgesteld en nog niet openbaar.

Blad 20

“De agrarische sector is van oudsher beheerder van het landschap. Om de kwaliteit van de leefomgeving te behouden is het van belang om de achteruitgang van de natuur tegen te gaan en de agrarische sector te behouden. Dan is ook verkeersveiligheid in combinatie met bereikbaarheid van bedrijven en percelen een thema. En er moet een goede balans zijn tussen levendigheid en leefbaarheid.”

In algemene zin zien we dat waar de agro-industrie het landschap beheert een grote kaalslag van de natuur. Deze sector is niet in staat om de natuur te beheren.

- Waardoor is de achteruitgang van de hier aanwezige natuur ontstaan?

- Welke aspecten/invloeden hebben bijgedragen aan deze achteruitgang? (Graag kwantificeren)

Antwoord:

De achteruitgang is ontstaan door de intensivering van de agrarische sector, overbemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen dan wel het afwateringssysteem. De sector is in ontwikkeling om te komen tot een duurzaam perspectief. Hiervoor zijn verschillende transitiepaden. .

Op dit moment is moeilijk aan te geven wat de bijdrage is van verschillende aspecten. De natuurdoelanalyse geeft aan welke aspecten een rol spelen, zie [Natuurdoelanalyse Regte Heide & Riels Laag - Brabant](#).

Er zijn daarbij uitzonderingen zoals bijvoorbeeld de bedrijfsvoering met respect voor de natuur door De Hoevens en biologische boerderij “de Regte Heijden”.

- Welke veranderingen zouden deze bedrijven nog moeten ondergaan?
- Worden deze duurzame bedrijven extra gestimuleerd?
- Zijn dit de voorbeelden die nu al in de visie passen?

“Landbouw heeft van oudsher een belangrijke functie in het buitengebied zowel economisch als in het beheer.”

- Hoe wordt het beheer passend voor de opgave?
- Kan de economische bijdrage worden gekwantificeerd in relatie tot de totale economie van de betrokken gemeenten? (Tilburg, Goirle, Alphen en Baarle-Nassau)

Antwoord:

In de visie wordt aangegeven welke transitiepaden worden gestimuleerd per gebied. In de uitvoering wordt dit verder concreet gemaakt via bedrijfsbodem- waterplannen.

“Ondernemers kunnen zelf bepalen hoe zij invulling geven aan een toekomst bestendige en duurzame landbouw zolang doelen worden bereikt.”

- Zijn de doelen per ondernemer al vastgesteld? Zijn deze daarbij ook toetsbaar door bijvoorbeeld de SMART-methodiek te hanteren?
- Welke competenties zijn noodzakelijk voor het natuurherstel en worden deze ook vereist?
- Bij verantwoordelijkheid komt ook aansprakelijkheid (bij het niet realiseren van de natuurdoelen) nemen wij aan. Hoe is dat geregeld?
- Zijn ondernemers zich dit wel bewust?

Antwoord:

Zoals boven aangegeven verschillen de transitiepaden per bedrijf en per gebied. In het plangebied gaan we waarschijnlijk vanaf dit najaar experimenteren met doelsturing via het opstellen van bedrijfsbodemwaterplannen (BBWP) en het monitoren van de resultaten die agrariërs boeken volgens de methodiek van de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij (BBM) en de Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw (BMA). Hierbij wordt ondersteunt door bodemcoaches vanuit het programma BodemUp en vanuit het ZLTO en/of Boerennatuur Brabant.

“Project herinrichting Beekdal Poppelsche Leij”

Het beekdal ligt in een aardkundig waardevol gebied. De provincie heeft een aantal beperkingen opgenomen in de eisen bij aanpassingen in dit gebied. Zo zijn ontgroningen en andere ingrepen in het landschap en het plaatsen van stuwen niet toegestaan.

- Hoe wordt de bescherming van deze aardkundige waarden ingepast?

Antwoord:

Tijdens de verkenningsfase van het beekdalherstelproject Poppelsche Leij wordt o.a. een bureaustudie archeologie en aardkundige waarden uitgevoerd zodat we deze waarden goed in beeld hebben, voorafgaand aan het opstellen van alternatieven. De aanwezigheid, locaties en beperkingen van waarden nemen we mee in het ontwerp.

Blad 23

“De natuurwaarden en waterkwaliteit staan op dit moment onder druk. De verduurzaming van de landbouw moet leiden tot vermindering van de stikstof uitstoot en minder gebruik van bestrijdingsmiddelen. Bij vermindering van de stikstof uitstoot passen ook autoluwe routes en afwaarderen van wegen. Op de rug is ruimte voor nieuwe recreatieve mogelijkheden in de buurt van woningbouwontwikkeling om de druk op het Natura2000-gebied af te laten nemen. Dit deel van het gebied leent zich ook voor het versterken van de (historische) landschapselementen en het toestaan van nieuwe economische ontwikkelingen.”

De visie zou toch moeten gaan over natuurherstel. Belangrijk is daarbij hoe dit concreet gemaakt wordt.

- Wat is de totale uitstoot (CO₂, stikstof, bestrijdingsmiddelen etc.) van de landbouwbedrijven in het gebied en in de overige deelgebieden?
- Wat wordt de taakstelling bij het terugdringen van deze uitstoot voor de landbouwbedrijven?
- Welke routes worden autoluw gemaakt?
- Is er een volledig beeld van het huidige verkeer op deze routes?
- Welke bijdrage levert dit in het terugdringen van de uitstoot?
- Welke rol spelen de genoemde economische ontwikkelingen bij het natuurherstel?
- Is er een overzicht te geven van de aanvullende recreatieve voorzieningen en waar deze worden gedacht?

Antwoord:

Uit de NDA blijkt dat de kritische waarde van de depositie van stikstof wordt overschreden voor de kwetsbare habitats die in het gebied bevinden. Hier is geen discussie over binnen het GGA proces. Naar de totale uitstoot binnen het plangebied wordt nog onderzoek gedaan. We weten dat ook autoverkeer en economische activiteiten bijdragen aan de uitstoot en waar de bronnen zich bevinden. In de uitwerking van de visie richting planvorming wordt dit meegenomen.

Blad 28

“Wandelaars worden uitgenodigd om te starten op locaties waar parkeren, horeca en wandelroutes bij elkaar komen bijvoorbeeld bij natuurpoorten of dorpskernen.”

Ik lees hier eufemistisch gesteld dat automobilisten worden gedwongen verder weg hun auto te parkeren dan nu nog mogelijk is.

- Klopt deze aanname?
 - Gaat dit niet tot extra druk op bepaalde gebieden leiden? Is spreiding niet juist beter?
- Er zijn de afgelopen jaren al veel voetpaden op de Regte Heide en het Riels Laag afgesloten voor de voetganger.
- Worden er meer bestaande voetpaden afgesloten voor het publiek?
 - En zo ja, welke paden betreft dit dan?

Antwoord

Dit klopt, onderdeel van de visie is ook een uitbreiding van de recreatieve routes als onderdeel van woningbouwontwikkeling voor de spreiding. Het N2000 gebied en de wandelpaden daar zijn geen onderdeel van het plangebied. Afsluiten van voetpaden is niet aan de orde.

Blad 29

“Het gebied rondom Schijnvliegveld de Kiek en het terrein tussen de grens van het beekdal tot aan het Bels Lijntje (oude spoorlijn en nu fietspad) biedt mogelijkheden voor recreatie en kan toeristisch worden opgewaardeerd. Gedacht wordt aan fietspaden rondom het Schijnvliegveld, aan wandelpaden (door de zandwegen (deels) af te sluiten voor autoverkeer en wel bereikbaar te

houden voor mindervaliden) en eventueel een rolstoelpad aan te leggen. Dit komt het beperken van de stikstofuitstoot dicht bij de heide ten goede.”

Het terrein van het voormalige schijnvliegveld de Kiek (defensieterrein) is nu niet toegankelijk.

- Wordt dit gewijzigd? (Zie ook eerdere vraag)

Antwoord

Als onderdeel van de uitwerking van de visie zal onderzocht worden of er mogelijkheden zijn voor nieuwe recreatieve routes.

Het totale gebied is daarbij nu niet bestemd voor intensieve recreatie, is onderdeel van het stiltegebied rondom het Natura 2000 gebied en direct naastliggend is het beschermd natuurgebied het Riels Hoefke. Deze kwaliteiten dienen te worden beschermd.

- Waar komen de genoemde fietspaden?
- Hoe wordt zorggedragen dat natuur en stiltegebied niet wordt verstoord?
- Blijft de omvang van het huidige stiltegebied gehandhaafd?
- Welke zandwegen worden afgesloten voor het autoverkeer?
- Wat is de impact op de stikstofuitstoot door het afsluiten voor autoverkeer? (Autoverkeer is in 2050 volledig elektrisch en heeft daarmee geen invloed meer op de stikstofuitstoot)
- Is er onderzoek gedaan naar de intensiteit van het autoverkeer op de af te sluiten zandwegen? Zo ja, kunnen we inzage krijgen?
- Worden grondeigenaren in het gebied nog wel toegelaten?
- Wordt kavelruil 2.0 ook ingezet om te komen tot meer bos?

Antwoord:

Deze gedetailleerde vragen worden beantwoord in de planvorming. We houden Stichting de Houtberg graag vanuit het GGA proces op de hoogte door in gesprek te gaan, via bewonersavonden of via de website.

“Ontwikkelrichting: toekomstbeeld

De ontwikkelrichting is het bieden van perspectief voor de landbouw door het toestaan van combinaties met nieuwe economische dragers die passend zijn bij de kleinschaligheid van het gebied. Over het algemeen moet de landbouw verduurzamen en zorgen voor minder uitspoeling van nutriënten.”

Voor het natuurherstel is het ook hier noodzakelijk dat de landbouw haar uitstoot etc. drastisch aanpast.

- Hoe wordt hier de taakstelling vastgelegd?
- Worden de geprognostiseerde “opbrengsten” van voorgestelde innovaties vastgelegd en onder aansprakelijkheid getoetst?

Antwoord

Een taakstelling is geen onderdeel van de visie. Zie ook eerder antwoord over transitiepaden.

“Ter ondersteuning van de nieuwe economische dragers kan kleinschalige bebouwing worden toegevoegd in het gebied en is er ruimte voor nieuwe innovatieve collectieve woonvormen en/of werklocaties, die bijvoorbeeld duurzaam of biobased zijn. Hierbij kan gedacht worden aan functies als educatie, coaching of vergaderen. In het gebied wordt 10% groenblauwe dooradering (waaronder de lokale laagten) toegevoegd, cultuurhistorie krijgt meer ruimte en wordt zichtbaarder. In de toekomst is er meer ruimte voor toerisme met de aanwezigheid van routes en paden.

- Wordt per ingreep/activiteit vooraf in beeld gebracht wat deze gaan betekenen in de belasting/ontlasting van het gebied en de daarmee de bijdrage in het natuurherstel?

Antwoord

Dit is onderdeel van de reguliere bouwprocedures. Binnen het GGA proces wordt nader onderzocht wat het effect is van het pakket aan maatregelen voor herstel van de waterhuishouding en wat het effect is van maatregelen om de stikstof uitstoot te verminderen.

“Ook de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS) kan een kans bieden voor dit gebied. Binnen de REKS wordt onder andere gewerkt aan het ontwikkelen van energiehubs. Deze energiehubs koppelen en combineren de opslag, overslag en distributie van energie. Onderzocht wordt of ook in Goirle en Riel voldoende capaciteit is om een dergelijke hub te creëren.”

- Wat is de status van dit onderzoek?

- Een deel van het zoekgebied ligt ook in Alphen-Chaam. Welke acties neemt deze gemeente m.b.t. dit onderwerp?

Antwoord

De REKS is in 2021 door de 9 raden in de regio Hart van Brabant, 3 Waterschappen en Gedeputeerde Staten vastgesteld. Op dit moment wordt gewerkt aan energiehubs De Baars, een van de hubs rondom Tilburg, gelegen aan de oostzijde van de kern Goirle. De energiehubs Wind boven Nieuw bos aan de zuidzijde van de regio is doorgeschoven tot de periode na 2030.

“In het zuiden wordt de gebiedsopgave uitgewerkt een bijdrage te leveren aan klimaat en landschap door water vast te houden, bossen geleidelijk, om te vormen naar loofbossen en open en agrarische jonge ontginningsgebieden om te vormen naar een kleinschalig landschap met agrarisch natuurbeheer, vennen, landgoederen, bossen en voedselbossen.”

- Wat is de omvang van dit gebied in totaal?

- Er is een grote vraag naar nieuw bos. De provincie heeft hier geen zoekgebieden voor bos aangegeven. Wat wordt de omvang van nieuw te planten bos in dit gebied?

Antwoord:

Welke maatregelen worden getroffen wordt verder uitgewerkt in de planvorming. Nieuw bos is één van de mogelijke maatregelen die zijn genoemd in gebied 1 van de visie.

Blad 32

“Of de kleinschaligheid van de huidige infrastructuur past bij de toekomst van het gebied moet worden onderzocht”

“De huidige infrastructuur is kleinschalig en sluit niet aan bij de huidige bedrijvigheid in het gebied, hierdoor staat de leefbaarheid onder druk. De combinatie van grote landbouwvoertuigen en de bewoners en kinderen die op dezelfde weg fietsen kan een onveilig gevoel geven. Onderzocht moet worden of het nodig is om de infrastructuur aan te passen aan de bedrijvigheid of andersom.”

Het lijkt duidelijk dat de industriële schaal van de landbouw niet past in dit gebied. Het brengt overlast en vervuiling. Het lijkt duidelijk dat de aanpassing bij de overlastgever moet worden gezocht. Dit van oorsprong, grotendeels uit heide bestaande gebied, zou uitermate geschikt zijn voor de ontwikkeling van nieuw bos.

- Wat zijn de werkelijke knelpunten in die infrastructuur?

Antwoord

Wat er staat beschreven wordt bedoeld zoals de onveiligheid op fietsroutes.

“Het beekdalherstelproject Poppelsche Leij moet een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het behalen van o.a. de KRW-doelen voor Regte Heide & Riels Laag en ook realisatie van NNP, NNB. De verdere invulling van het gebied vraagt dus om een bestuurlijke keuze.”

Hier liggen de echte kansen voor (nieuwe) ecologische verbindingzones.

- Keuzes zijn blijkbaar heel lang uitgesteld (zie benoemde knelpunten). Hier liggen duidelijke en voor de gezondheid noodzakelijke doelen. Wanneer dient hierover een besluit genomen en wie is daarbij leidend?

Antwoord

GS heeft in 2023 het besluit genomen tot grondverwerving met behulp van volledige schadeloosstelling met als doel realisatie en herstel van natura2000. Volgens de Natuurdoelanalyse zijn maatregelen nodig. November 2024 heeft de provincie Noord-Brabant samen met het waterschap de Dommel het voornemen gepubliceerd tot het nemen van projectbesluit Poppelsche Lei. Recent is een stap gezet in de participatie als onderdeel van de informatieavond Regte Heide en Riels Laag. De verkenning wordt momenteel verder uitgewerkt tot een concept projectbesluit en deze komt ter inzage te liggen.

Blad 33

“Waar werken we met de visie naartoe? Met de visie werken we toe naar natuurherstel. De visiekaart laat zien hoe het gebied in 2050 eruit kan komen te zien.”

Zoals hierboven aangegeven zijn er, bij ons, veel vraagtekens ten aanzien van de concretisering van de plannen. De basis zou moeten zijn dat alles gericht wordt op het hoofddoel, te weten: natuurherstel en het versterken van kwetsbare habitats.

In de visie is meer aandacht voor het verder faciliteren van grootschalige landbouw dan aan concrete invulling van het primaire doel. Ook de visiekaart is blijkbaar bedoeld als proefballon.

- Hoe wordt de voortgang van het natuurherstel getoetst?

- Wat zijn de concrete (dwang)middelen die provincie en gemeenten hebben om bij te sturen?

Antwoord

Het betreft een visie en geen uitvoeringsprogramma. Op dit moment wordt gewerkt aan de voorbereiding van de planvorming. Net als in de andere GGA gebieden is vanuit Regte Heide en Riels Laag voor de aanpak landelijk gebied middelen aangevraagd voor de periode tot en met 2027 voor de uitvoering van de eerste tranche (no-regret) maatregelen.

Blad 40

“Uitvoeringsagenda Natuur 2023-2027

De uitvoeringsagenda is leidend voor de verdere ontwikkeling van de Brabantse natuur. Samen met natuurpartners, vrijwilligersorganisaties, ondernemers en betrokken Brabanders wordt gewerkt aan een robuuste, inclusieve en verbonden natuur. De uitvoeringsagenda is de praktische uitwerking van het Beleidskader Natuur dat in oktober 2022 door Provinciale Staten is vastgesteld. De provincie streeft de volgende doelen na:

- Verder realiseren van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Streven naar 10% groenblauwe dooradering van het landelijk gebied;
- Afronding van de ecologische verbindingzones;
- Natuurinclusief bouwen als standaard;
- Vergroenen van de leefomgeving;
- Vergroten biodiversiteit;
- Uitvoeren van de bossenstrategie.”

De bossenstrategie heeft, voor zover wij zien, geen eigen plek gekregen binnen deze visie.

Landbouwgrond voor bos is blijkbaar geen optie.

- Waar wordt, buiten bestaande duurzame bedrijven om, gezocht naar ruimte voor bos?

- Komen er windbossen in het plangebied?
- Zo ja, waar en in welke omvang?
- Is de RES in beton gegoten of is er nog ruimte voor de nieuwste ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld SMR in bossen? (Geluidloos en niet zichtbaar in het landschap en zonder gevaar voor vliegende vogels)

Antwoord

Zie eerder antwoorden.

Er ligt een gigantische opgave "Om de KDW-doelen te behalen is meer dan 50% reductie nodig op de Regte Heide & Riels Laag.

Uitgaande van het hoofddoel van deze visie, te weten natuurherstel zouden de

- Uitvoeringsagenda Natuur 2023-2027
- Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) uit 2000 en daarbij behorend Het Regionaal Water en Bodem Programma (RWP)
- De omgevingsvisie van de gemeente Goirle (en daarbij behorend het landschapsbeleidsplan van 2016)

uitgangspunt moeten zijn voor de uitvoering van de maatregelen voor dat natuurherstel al het overige zou daaraan ondergeschikt moeten zijn.

- Hoe kijkt u aan tegen de prioritering van deze beleidsstukken noodzakelijk voor de opgave c.q. het natuurherstel?
- Worden alle voorgestelde maatregelen met de prognoses van de verwachte en kwantificeerbare resultaten in beeld gebracht en integraal gemeten en gemonitord?
- Hoe wordt daarop geëvalueerd en bijgestuurd?
- Wordt deze visie ook nog beoordeeld door de Ecologische Autoriteit?

Antwoord

Deze doelen zijn niet te prioriteren ten opzichte van elkaar, ze versterken elkaar. Bij het werken aan de waterhuishouding werken we aan KRW en KDW doelen. Bij versterken van natuurdoelen werken we ook aan KDW en KRW doelen.